

Рейтинговий звіт BROV 003-012 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Бровари
Тип кредитного рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	21.03.2006 р.
Дата оновлення:	03.11.2011 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB+
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо загального кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг позичальника ґрунтується на результатах аналізу протягом I півріччя 2011 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	21.03.2006	13.11.2007	06.06.2008	02.12.2010	05.04.2011	03.11.2011
Рівень кредитного рейтингу	uaBBB-	uaBBB	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підвищення	підвищення	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремих борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується **ДОСТАТНЬОЮ** кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу міста Бровари підтримується:

- зростанням доходної частини бюджету міста та збереженням достатнього рівня бюджетної забезпеченості у I півріччі 2011 року;
- диверсифікацією надходжень до бюджету міста за основними платниками податків;
- помірним рівнем прямого боргового навантаження Броварської міської ради;
- покращенням соціально-економічного розвитку міста, що позитивно впливає на збалансованість бюджетних показників.

Рівень кредитного рейтингу міста Бровари обмежується:

- збереженням складної ситуації на ринку нерухомості України та повільними темпами відновлення будівельної галузі, що обмежує доходну частину бюджету міста;
- нижчим за середній по країні рівнем середньомісячної заробітної плати за одночасної залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становить 72%);
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури міста та житлового фонду і необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, які відбувалися протягом I півріччя 2011 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Броварів, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Броварської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні соціально-економічні показники м. Броварів у 2007-2010 рр. та I півріччі 2011 року наведено у таблиці нижче.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Броварів¹

Показник	Од. виміру	2007	2008	2009	2010	I півр. 2011	Темп росту*, %
Чисельність наявного населення (на кінець періоду)	тис. осіб	92,0	93,7	95,0	96,0	96,4	100,4
Середньомісячна заробітна плата	грн.	1 464,0	1 878,0	1 747,0	1 972,0	2 365,0	119,9
Заборгованість з виплати заробітної плати (на кінець періоду)	тис. грн.	0,0	3 052,4	5 011,7	7 162,2	5 802,5	81,0
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах	млн. грн.	540,5	745,2	610,1	786,8	428,0	130,7
Інвестиції в основний капітал	млн. грн.	818,8	527,7	652,8	303,6	183,2	197,0
Прямі іноземні інвестиції (на кінець періоду)	млн. дол. США	79,3	116,5	159,9	159,6	174,3	109,2
Зовнішньоторговельний оборот**	млн. дол. США	203,5	340,3	198,8	175,1**	127,3	132,7
Введено в експлуатацію житла	тис. кв. м	85,5	89,4	26,9	14,5	19,0	256,8
Обсяг роздрібного товарообороту	млн. грн.	400,1	514,9	492,3	525,9	н/д	н/д

* темп росту показника за I півр. 2011 року до відповідного періоду 2010 року або показника на 01.07.2011 р. до даних на 01.01.2011 р.

** показник за 9 міс. 2010 р.

Джерело: Броварська міська рада

Населення міста, трудові ресурси та ринок праці

Збільшення чисельності населення, притаманне м. Бровари протягом аналізованого періоду, спостерігалось і у I півріччі 2011 року. Під впливом природного та механічного приросту чисельність наявного населення міста станом на 01.07.2011 р. складала 96,4 тис. осіб.

Ситуація на ринку праці міста залишається неоднозначною. Хоча деякі підприємства продовжили працювати у режимі скороченого робочого тижня або по мірі надходження замовлень на їх продукцію, більшості підприємствам міста Бровари вдалося стабілізувати свою роботу та відновити виробництво на звичайний режим. Одночасно в місті збільшилась середньомісячна заробітна плата та знизився

¹ Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного заокруглення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових

обсяг заборгованості за її виплатами, що мало позитивний вплив на наповнення бюджету.

Промисловий комплекс міста

Промисловість є однією з основних галузей економіки м. Бровари. На основних промислових підприємствах міста Бровари у січні-червні 2011 року працювало 5,1 тис. осіб, що відповідає 22,5% загальної чисельності зайнятих у місті. Обсяг реалізації промислової продукції у I півріччі 2011 року, порівняно з аналогічним періодом минулого року, збільшився на 30,7% та склав 428,0 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця становить 32,7% від середнього показника по Україні. Такі підприємства промислового комплексу, як ТОВ «Марс Україна», ТОВ «Київгума», ТОВ «Орієнтир-Буделемент», ПРАТ «Броварське ШБУ №50» залишаються одними з найбільших платників податків до місцевого бюджету.

Інвестиційна активність та капітальне будівництво

Протягом I півріччя 2011 року у місті Бровари відбулося збільшення капіталовкладень за рахунок підприємств, організацій, а також бюджетних коштів у розвиток економіки міста. Нарощуванню обсягів освоєних капітальних вкладень сприяє інтенсивне ведення нежитлового будівництва, реконструкція об'єктів житлового, виробничого, соціального, торгівельного та побутового призначення за рахунок коштів суб'єктів господарювання, підприємницької діяльності, а також коштів населення.

Місто Бровари зберігає високий рівень інвестиційної привабливості для іноземних інвесторів. Щороку прямі іноземні інвестиції в економіку міста збільшуються, у тому числі обсяг інвестицій у розрахунку на 1 мешканця продовжує перевищувати середнє значення по країні.

Житлово-комунальне господарство

Житлово-комунальному господарству м. Бровари притаманна низка проблем, типових для переважної більшості міст України. Це зношеність основних засобів, необхідність реконструкції об'єктів житлового фонду та покращення фінансового стану підприємств ЖКГ. Для вирішення останньої з перерахованих проблем Броварською міською радою протягом 2008-2010 рр. було ухвалено низку рішень, спрямованих на приведення діючих тарифів на житлово-комунальні послуги до економічно обґрунтованого рівня. У 2011 році ця робота триває: відбулась зміна в тарифах на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення для всіх груп споживачів, а також послуги житлових підприємств.

Платіжна дисципліна населення міста у частині сплати за житлово-комунальні послуги протягом I півріччя 2011 року дещо покращилась. Як і раніше, особові рахунки сплачуються на рівні, близькому до 100% від суми нарахувань. При цьому

обсяг простроченої заборгованості за спожиті житлово-комунальні послуги у розрахунку на 1 мешканця залишається на помірному рівні та порівняно із заборгованістю на кінець 2010 року зменшився.

Комунальна власність та земельні ресурси

Міська влада активно використовує земельні та майнові активи територіальної громади міста для наповнення доходної частини загального фонду. Сукупний обсяг надходжень плати за оренду цілісних майнових комплексів та орендної плати за землю у I півріччі 2011 року склав 13,4 млн. грн., що формує 20,6% доходної частини загального фонду без урахування трансфертів. Одночасно з цим у місті зберігається низький рівень попиту на нерухомість, що обумовлює складну ситуацію в будівельній галузі. Таким чином, обсяги внесків забудовників у розвиток економіки міста залишаються на низькому рівні, на відміну від докризового періоду.

У I півріччі 2011 року одним з важливих джерел наповнення спеціального фонду бюджету міста залишаються надходження від реалізації земельних ділянок, що перебувають у комунальній власності. Такі надходження за підсумками січня-червня поточного року сформували близько 51% бюджету розвитку міста, кошти якого спрямовуються на будівництво, модернізацію та реконструкцію приміщень житлового та нежитлового фонду.

Бюджет міста

За підсумком I півріччя 2011 року, порівняно з аналогічним періодом минулого року, операційний баланс бюджету міста Бровари є позитивним, що зумовлено суттєвим випередженням темпів зростання операційних надходжень над темпами зростання операційних видатків.

У структурі операційних надходжень, як і в попередніх бюджетних періодах, переважають податкові надходження, зокрема податок з доходів фізичних осіб та плата за землю.

За підсумком I півріччя 2011 року порівняно з аналогічним періодом минулого року в місті відбувалося досить суттєве збільшення обсягу надходжень податку з доходів фізичних осіб (28,6%) внаслідок зростання середньомісячної заробітної плати, а затверджений на 2011 рік план було виконано на 57,1%. Другим за обсягом джерелом формування загального фонду бюджету міста є плата за землю, обсяги надходжень якої у I півріччі поточного року на 44,1% більше ніж обсяги надходжень рік тому. Це було зумовлено змінами, що відображені у новій редакції Бюджетного кодексу, де 100% плати за землю зараховується до складу доходів, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, до бюджетів місцевого самоврядування. У зв'язку з цим прогнозний обсяг надходжень плати за землю до бюджету м. Бровари встановлено у обсязі в 1,2 рази більшому за фактичний показник 2010 року.

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет м. Броварів представлено у форматі бюджетного балансу (таблиця нижче).

Бюджет м. Броварів у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2009			2010			I півр. 2011		
	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього
Операційні надходження всього	156 702,1	54 067,1	210 769,1	166 936,6	23 948,8	190 885,3	102 044,3	10 403,2	112 447,4
Операційні видатки всього	170 760,4	50 962,4	221 722,8	175 795,8	26 851,5	202 647,4	100 379,3	5 097,2	105 476,4
Операційний баланс	-14 058,4	3 104,7	-10 953,7	-8 859,3	-2 902,8	-11 762,1	1 665,0	5 306,0	6 971,0
Фінансовий дохід	656,1	0,0	656,1	769,8	0,0	769,8	0,0	0,0	0,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	656,1	0,0	656,1	769,8	0,0	769,8	0,0	0,0	0,0
Поточний баланс	-13 402,3	3 104,7	-10 297,6	-8 089,5	-2 902,8	-10 992,2	1 665,0	5 306,0	6 971,0
Капітальні надходження всього	5,4	13 935,9	13 941,3	782,0	5 906,5	6 688,6	1,7	4 652,7	4 654,4
Капітальні видатки всього	0,0	8 519,5	8 519,5	318,5	11 874,7	12 193,2	0,0	7 184,0	7 184,0
Капітальний баланс	5,4	5 416,4	5 421,8	463,5	-5 968,1	-5 504,6	1,7	-2 531,3	-2 529,6
Баланс після капітальних видатків	-13 396,9	8 521,1	-4 875,8	-7 625,9	-8 870,9	-16 496,9	1 666,6	2 774,7	4 441,4
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	-0,8	-0,8	0,0	-1,5	-1,5	0,0	0,0	0,0
Профіцит/дефіцит	-13 396,9	8 521,8	-4 875,1	-7 625,9	-8 869,4	-16 495,4	1 666,6	2 774,7	4 441,4
Фінансування	13 396,9	-8 521,8	4 875,1	7 625,9	8 869,5	16 495,4	-1 666,6	-2 774,7	-4 441,4
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Броварська міська рада

У частині офіційних трансфертів до бюджету м. Бровари вперше була отримана дотація вирівнювання з Державного бюджету.

Капітальні видатки, згідно нової редакції Бюджетного кодексу, з початку 2011 року здійснюються виключно за рахунок спеціального фонду. Сальдо капітального балансу залишається негативним, але його обсяг, порівняно з 2010 роком, зменшився удвічі. Загалом бюджет міста виконано з профіцитом обсягом 4,4 млн. грн. (у тому числі профіцит загального фонду – 1,67 млн. грн., профіцит спеціального фонду – 2,77 млн. грн.).

За підсумками I півріччя 2011 року показник ліквідності бюджету за загальним фондом дещо підвищився, проте перебуває на низькому рівні (1,6%). Показник ліквідності за наслідками виконання за спеціальним фондом збільшився до 90,8%, що значно перевищує показник за січень – червень 2010 року (45,3%), та перебуває на високому рівні.

Виконання доходної частини бюджету міста

Протягом I півріччя 2011 року спостерігалось збільшення доходної частини бюджету Броварів, що позитивно вплинуло на бюджетну забезпеченість міста. Так, індикатор бюджетної забезпеченості міста перебуває на помірному рівні (828,5 грн. у розрахунку на 1 мешканця) та на 25% перевищує значення за аналогічний період минулого року.

Відновлення роботи окремих підприємств у звітному періоді сприяло збільшенню основних надходжень загального фонду бюджету міста, таких як податок на доходи з фізичних осіб та плата за землю, що призвело до перевиконання планових показників: уточнений план за доходами бюджету міста без урахування трансфертів виконано на рівні 55,6%. При цьому в місті зберігається помірний рівень галузевої концентрації джерел наповнення, а також помірний рівень концентрації у частині найбільших платників податків – промислових підприємств.

Доходи спеціального фонду в січні-червні 2011 року значно збільшились (на 83,3%), порівняно з аналогічним періодом минулого року, що зумовлено змінами в Бюджетному кодексі щодо структури бюджету розвитку (де з початку року обліковується єдиний податок), який є основним джерелом наповнення спеціального фонду бюджету міста (57,5% доходів спеціального фонду без урахування трансфертів).

Виконання видаткової частини бюджету міста

Затверджений на 2011 рік план за видатками бюджету м. Бровари без урахування трансфертів до бюджетів інших рівнів та коштів, що передаються до спеціального фонду, за підсумками I півріччя виконано на 50,2%. На це вплинув достатній рівень виконання основних доходних джерел бюджету, зокрема, за податковими та неподатковими надходженнями. У структурі видаткової частини бюджету міста за економічною класифікацією переважають поточні видатки, а саме: видатки за захищеними статтями загального фонду місцевого бюджету.

Протягом I півріччя поточного року обсяг кредиторської заборгованості збільшився і станом на 01.07.2011 р. складає 14,7 млн. грн. Разом з тим обсяг простроченої заборгованості є значним, а її частка перевищує 70% загального обсягу, при цьому майже вся кредиторська заборгованість за спеціальним фондом є простроченою.

Починаючи з 2006 року місто Бровари мало статус міста-донора – так, у 2010 році місто передало до Державного бюджету кошти в обсязі 13,9 млн. грн. З початку 2011 року м. Бровари перейшло з категорії міст-донорів до категорії міст-реципієнтів і у I півріччі отримало дотацію вирівнювання з Державного бюджету в обсязі 3,7 млн. грн.

Боргові зобов'язання міста

Пряме боргове навантаження бюджету м. Бровари є помірним: співвідношення обсягу прямого боргу до запланованого на 2011 рік обсягу доходної частини бюджету міста без урахування трансфертів залишається на рівні 13,8%.

За інформацією Броварської міської ради, залучення позикових коштів у короткостроковій перспективі до міського бюджету не планується.

Висновок

За результатами оновлення кредитний рейтинг міста Бровари було підтверджено на рівні **uaBBB+**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

А. М. Коноплястий

Старший фінансовий аналітик

О. П. Пугачова

Додатки

Додаток до Рейтингового звіту №1

Бюджет м. Бровари у 2007-2010 рр. та I півріччі 2011 року у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	2007	2008	2009	2010	I півр. 2011
Податкові надходження	93 246,3	119 303,8	109 127,2	120 235,0	69 078,5
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	59 647,9	33 320,4	18 207,5	14 393,2	6 133,2
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	42 859,1	41 340,4	83 434,4	56 257,1	37 235,7
Операційні надходження всього	195 753,3	193 964,6	210 769,1	190 885,3	112 447,4
Поточні видатки	82 166,6	115 504,0	109 924,6	125 685,8	70 705,5
Субсидії та поточні трансферти	44 702,7	71 703,0	111 798,3	76 961,6	34 771,0
Операційні видатки всього	126 869,3	187 207,0	221 722,8	202 647,4	105 476,4
Операційний баланс	68 884,0	6 757,6	-10 953,7	-11 762,1	6 971,0
Фінансовий дохід	2 833,7	1 983,4	656,1	769,8	0,0
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	2 833,7	1 983,4	656,1	769,8	0,0
Поточний баланс	71 717,7	8 741,0	-10 297,6	-10 992,2	6 971,0
Капітальні надходження	33 457,8	28 131,7	13 941,3	6 688,6	4 654,4
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	9 355,8	8 394,4	0,0	0,0	0,0
Капітальні надходження всього	42 813,6	36 526,1	13 941,3	6 688,6	4 654,4
Капітальні видатки	70 754,7	42 169,6	6 897,9	11 221,4	2 809,0
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	15 259,3	22 608,6	1 621,6	971,8	4 375,0
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	8 816,8	1 300,0	0,0	0,0	0,0
Капітальні видатки всього	94 830,8	66 078,2	8 519,5	12 193,2	7 184,0
Капітальний баланс	-52 017,2	-29 552,1	5 421,8	-5 504,6	-2 529,6
Баланс після капітальних видатків	19 700,5	-20 811,1	-4 875,8	-16 496,9	4 441,4
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	-1,8	-1,3	-0,8	-1,5	0,0
Профіцит / дефіцит	19 702,3	-20 809,8	-4 875,1	-16 495,4	4 441,4
Фінансування	-19 702,3	20 809,8	4 875,1	16 495,4	-4 441,4
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Броварська міська рада

Фінансування бюджету м. Бровари у 2007-2010 рр. та I півріччі 2011 року, тис. грн.

Показник	2007	2008	2009	2010	I півр. 2011
Профіцит/дефіцит	19 702,3	-20 809,8	-4 875,1	-16 495,4	4 441,4
Фінансування	-19 702,3	20 809,8	4 875,1	16 495,4	-4 441,4
Зміни залишків	-3 965,5	1 371,7	-19 283,2	16 505,1	-4 441,4
залишок на початок року	2 963,7	6 929,2	5 557,5	24 840,7	8 335,6
залишок на кінець року	6 929,2	5 557,5	24 840,7	8 335,6	12 777,0
Фінансування за рахунок казначейського рахунку	0,0	0,0	19 840,0	0,0	0,0
Залучення	0,0	0,0	73 397,0	0,0	0,0
Погашення	0,0	0,0	53 557,0	0,0	0,0
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	-15 736,8	19 678,1	4 325,0	0,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	73 230,8	74 465,1	9 225,0	4 900,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	88 967,6	54 787,0	4 900,0	4 900,0	0,0
Інші розрахунки	0,0	-240,0	-6,7	-9,7	0,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Броварська міська рада